

Advies betreffende het ontwerp actieprogramma 2011-2014 in het kader van artikel 5.5 van de Nitraatrichtlijn

Nummer:	INBO.A.2011.50
Datum advisering:	27 april 2011
Auteurs:	Maarten Hens
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 4 april 2011
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos T.a.v. Carl De Schepper Centrale Diensten Cel Beleidsintegratie Koning Albert II-laan 20 bus 8 1000 Brussel carl.deschepper@lne.vlaanderen.be

AANLEIDING

De Vlaamse overheid werkte in overleg met de Europese Commissie een verscherpt actieprogramma 2011-2014 uit in het kader van artikel 5.5 van de Nitraatrichtlijn. De Europese Nitraatrichtlijn (91/676/EEG)¹ heeft als doel het oppervlakte- en grondwater te beschermen tegen nitraten uit agrarische bronnen. Alle lidstaten moeten deze richtlijn implementeren in de eigen wetgeving. In Vlaanderen wordt uitvoering gegeven aan de Nitraatrichtlijn via het Mestdecreet.

Op 16 februari 2011 gaf de Europese Commissie haar akkoord om het ontwerp actieprogramma in openbaar onderzoek te brengen. Van 18 februari tot 18 maart vond deze openbare raadpleging plaats. Daarnaast werden ook de adviezen van de drie adviesraden, de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, de Milieu- en Natuurraad en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ingewonnen.

De Vlaamse Landmaatschappij stelde een screeningsnota² op voor dit verscherpte actieprogramma waarin onderzocht is of het mogelijks aanzienlijke milieueffecten kan veroorzaken. Hierbij is men tot het besluit gekomen dat het verscherpte actieprogramma in zijn huidige vorm in vergelijking met het vorige geen aanzienlijke negatieve milieueffecten kan genereren.

VRAAGSTELLING

Het Agentschap voor Natuur en Bos vraagt of INBO akkoord gaat met de conclusie van de screeningsnota. Indien het verscherpte actieprogramma in zijn huidige vorm toch aanzienlijke negatieve milieueffecten kan genereren in vergelijking met het vorige actieprogramma, wordt gevraagd deze stelling te motiveren en desgevallend een aantal voorstellen tot wijziging van de screeningsnota voor te stellen.

TOELICHTING

Het INBO gaat akkoord met het besluit van de gemotiveerde screeningsnota dat het ontwerp actieprogramma 2011-2014 geen bijkomende negatieve milieueffecten genereert ten overstaan van het vorige actieprogramma (2007-2011).

Dit betekent niet dat het ontwerp actieprogramma geen aanzienlijke negatieve milieueffecten kan genereren. Dit betekent wel dat die effecten beperkter zullen zijn dan bij voortzetting van de maatregelen uit het vorige actieprogramma het geval zou zijn.

Daarnaast wenst het INBO bij de screeningsnota opmerkingen te formuleren met betrekking tot (1) de samenhang van het actieprogramma met het Natura 2000 beleid en gebiedsgerichte verscherping en (2) de beoordeling van de milieueffecten voor de discipline 'fauna en flora'.

1. Milieukwaliteitsdoelstellingen in kader van Natura 2000 beleid

De doelstellingen van het ontwerp actieprogramma zijn gebaseerd op de bepalingen van de Nitraatrichtlijn en kaders eveneens in de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water en de National Emission Ceilings Richtlijn. Eventuele milieukwaliteitseisen die voortvloeien

---

¹ Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

² De officiële benaming van een 'screeningsnota' is 'verzoek tot raadpleging', zoals bedoeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's (plan-MER-besluit).

uit de toepassing van de Habitat- en Vogelrichtlijn worden niet meegenomen als doelstellingen in het ontwerp actieprogramma. Zoals aangehaald in de beschrijving van de referentiesituatie, laat de huidige milieukwaliteit in Vlaanderen niet toe om de instandhoudingsdoelstellingen voor vermestings- en/of verzuringsgevoelige soorten en habitattypen te realiseren. De doelstellingen en maatregelen in het ontwerp actieprogramma 2011-2014 zijn veelal generiek voor het ganse landbouwgebied en vertonen slechts in beperkte mate gebiedsgerichte componenten, waarmee de milieukwaliteitseisen van Europees beschermde soorten en habitattypen kunnen nagestreefd worden.

2. Beoordeling milieueffecten discipline 'fauna en flora'

De (verkennde?) beoordeling van de milieueffecten voor de discipline 'fauna & flora' is oppervlakkig (gebaseerd op steeds terugkerende standaardzinnen) en ten dele foutief. De beoordeling is gebaseerd op de aanname dat een lagere jaarlijkse dosis (uitstoot/belasting/instream) aan nutriënten sowieso positieve effecten (directe of indirecte) heeft op de ecologische toestand of op de natuurwaarde. Deze redenering houdt geen rekening met de eventuele accumulatie van nutriënten. Zelfs bij verminderde jaarlijkse dosissen kan de ecologische toestand van ecosystemen gradueel verslechteren. Hierbij gelden twee principes:

1. Bij niet-aangerijkte (niet-verzuurde, niet-vermeste) systemen beïnvloedt een jaarlijkse dosis boven de kritische last (= maximale dosis nutriënten die een systeem jaarlijks kan ontvangen zonder lange-termijn effecten op biodiversiteit) het systeem negatief;
2. Systemen die jarenlang blootgesteld zijn aan dosissen groter dan hun kritische last, kunnen slechts mits langzaam spontaan herstel of actieve sanering terug in een gunstige staat van instandhouding komen. Iedere bijkomende nutriëntenbelasting verhoogt de te overbruggen doelafstand en dus de herstelduur en/of -prijs. De gunstige staat van het ecosysteem zal in dit geval later bereikt worden.

CONCLUSIE

Het INBO gaat akkoord met het besluit van de gemotiveerde screeningsnota dat het ontwerp actieprogramma 2011-2014 geen bijkomende negatieve milieueffecten genereert ten overstaan van het vorige actieprogramma (2007-2011).